

Norges vassdrags- og energidirektorat

nve@nve.no

Saksbehandler: Oda Bjerke

odbj@nve.no

Stavanger, 3. september 2018

Dette brevet sendes på vegne av: Naturvernforbundet i Rogaland, Stavanger og Rogaland Jeger- og fiskerforening, Norsk Ornitologisk Forening avdeling Rogaland, Norsk Botanisk Forening Rogalandsavdeling og Norges Speiderforbund Vesterlen krets.

FNF er et samarbeidsnettverk for natur- og friluftslivsorganisasjoner på fylkesnivå. I Rogaland representerer forumet ca. 60 000 medlemskap. FNF Rogaland har også to lokale fora, FNF Stavanger og FNF Haugalandet.

Søknad om regulering av ytre Skreåvatn

Tilleggskommentar fra FNF Rogaland etter befaring 21. august d.å.

FNF Rogaland viser til høringsuttalelse sendt 22. november 2017 og brev sendt 8. mars d.å. Vi takker for muligheten til å delta på befaringsen arrangert av NVE 21. august 2018 der FNF stilte med tre representanter.

I løpet av befaringsen fikk vi ytterligere innblikk i foranledningen for søknaden, der flere forhold er gjenstand for bekymring. Vi vil adressere dette, samt svare på de påståtte 'feilene' i høringsuttalelsen vår som ble presentert av representant fra Sira Kvina Kraftselskap (SKK). Vi svarte på noen av påstandene men ikke alle, og mener at flere av argumentene i høringsuttalelsen er i beste fall misforstått. Vi vil forklare det viktigste og legger også til ny informasjon som vi ikke synes kom tydelig fram på befaringsen.

Krav om utredning av alternative løsninger:

Det forundrer og bekymrer oss at det kun er **en** løsning som er vurdert for å få mer vann i Skredåni. Vi er enig i at noe mer vann i elva kan være gunstig for natur og landskap, men mener nye inngrep vil ødelegge mer enn den påståtte miljøgevinsten. Generelt er vår oppfatning at det i en sak som dette burde vært presentert og utredet flere alternative løsninger for å oppnå det ønskede resultatet, og at en skikkelig sammenligning av alternativene (inkludert et null-alternativ) med gjennomgang av både mulige positive og negative konsekvenser for miljø og naturressurser burde vært presentert. En slik vurdering bør ikke kun begrenses til de direkte konsekvensene av tiltak, men også mulige sekundæffekter. I denne aktuelle saken bekymrer det oss at den presenterte løsningen med veg inn i området kan legge til rette for ytterligere naturinngrep enten i form av oppdyrking eller annen utbygging (f.eks hyttebygging eller ny kraftutbygging).

Forum for
natur og friluftsliv
Rogaland

Gamle Jåttåvågen 67, 4020 Stavanger
rogaland@fnf-nett.no / +47 46850786
www.fnf-nett.no/rogaland
Org. nr.: 998129028

Det ble under befaringen sagt at det uansett vil komme veg inn i området og at det var gitt tillatelse til nydyrking. Grunneier hevdet at de aktuelle områdene for dyrking ikke var myr men morene p.g.a. det var kort avstand fra overflaten ned til morenejord. Det er mulig det ikke er snakk om tykke torvlag i de aktuelle områdene, men vi så tydelig under befaringen at det var myr (bakkemyr) med typisk myrvegetasjon. Oppdyrking av myr er i miljøsammenheng generelt negativt. Vi er heller ikke overbevist om at det i dette tilfelle vil være regningsvarende uten at det skjer en kobling med SKK's planer. Det er fra regjeringens side også foreslått et generelt forbud mot nydyrking av myr som en oppfølging av klimaforliket i og med at oppdyrking av myr er særs negativt i en klimasammenheng både ved at det frigjør betydelige mengder klimagasser og ødelegger myrenes evne til på oppta og lagre karbon. Et slikt forbud vil bety at i hvert fall noen av de omtalte mulighetene for nydyrking i området er uaktuelle.

Vi mener det også er stor risiko for at en mulig forbedring i elva vil utebli og at prosjektet faktisk kan forverre miljøtilstanden i vassdraget. Som nevnt under befaringen, er veianleggene noe av det mest problematiske (uansett, men spesielt ille over myrområdene), men det er også stor risiko for å forringe den økologiske tilstanden og gjøre vannet enda mer surt. Vi diskuterte løsninger for å unngå veibygging f.eks. ifm. en tunnel løsning. Men, vi mener at dersom mer vann i elva er målet, bør SKK heller slippe vann direkte til Skreådalen fra de gamle anleggene.

Vi stiller også spørsmål ved effekten av kun 50 liter/sek – dammen synes å være en kostbar investering for så lite, som selv i relativt tørre perioder ikke vil utgjøre en nevneverdig forskjell. Hva er hensikten? Skal det ha en effekt bør minstevannføringen være nærmere 1 kubikk. Fiskeyngelen som lever i elva vil i tørre perioder, de fleste år, dø uansett ved kun 50 liter/sek.

Uansett bør eventuelle tiltak sees i sammenheng med revisjonsprosessen og det finnes sikkert også andre varsomme miljøtiltak som kan prøves uten stor risiko.

Mulighet for reetablering av villrein?

Vi er klar over at prosjektet er avklart mht. forekomst av rein, men mener allikevel at vi trenger mest mulig intakte områder der villrein på sikt kan reetableres. Slik Skreådalen er nå, kan kanskje dette gjøres som sammenhengende område med Bjerkreimsheiene, men med nye veier og større press på området vil vi miste denne muligheten.

Skreådalen er artsrik nå og fremstår som svært urørt hele veien til Kvitlen i Bjerkreim:

Slike områder er en sjeldenhet i Vest-Agder og Rogaland. Det er få steder der artene kan leve relativt uforstyrret slik som her, landskapet er i hovedsak intakt og det finnes ikke synlige tekniske inngrep (tross gamle reguleringer lenger oppe) i et stort sammenhengende naturområde.

Antall fuglearter som er observert opp gjennom årene bekrefter artsrikdommen. Databasen www.artsobservasjoner viser at det er registrert 135 ulike fuglearter i Skreådalen om vi tar

med de nedre delene av dalføret, selve dalføret og de øvre områdene rundt Ytre Skreåvatnet. Dette er registreringer som løpende er foretatt av fugleinteresserte i felt siden denne databasen ble etablert for 10 år siden. Sammenholdt med registreringer gjort av Grimsby Naturtjenester på oppdrag for Multiconsult og Sira Kvina (rapport nr. 7, 2016) viser disse kartleggingene at dette er en viktig lokalitet for et stort antall fuglearter. Det er registrert hele 12 rødlistede fuglearter enten i dalførets nedre/ øvre del eller i området rundt Ytre Skreådalsvatnet. I området er det også observert flere ikke-rødlistede arter som er i sterk tilbakegang, som blåstrupe, gråsisik og grønnfink.

I uttalelsen viser vi til at noen observasjoner er gamle og at kunnskapsgrunnlaget dermed med fordel kunne vært ajourført gjennom feltarbeid. Dette er ikke gjort. Å avfeie opplysningene i høringsuttalelsen som 'feil' vitner om en grunnleggende uansvarlig holdning til naturverdiene, jf. hensyn nedfelt i Naturmangfoldloven. Dersom det er usikkerhet skal føre-var-prinsippet gjelde, spesielt dersom det dreier seg om sårbare arter, som det er observert flere av her. Som følge av at data innhentet gjennom feltarbeid til dels er av eldre dato, er det behov for å skaffe nye feltobservasjoner til veie for å kunne bekrefte eller avkrefte tidligere dokumenterte forekomster. På befaringen kunne vi konstatere en rik flora og fauna – det ville være svært nyttig med en naturkartlegging slik intensjonen er pr. stortingsmeldingen, Natur for livet.

Friluftsliv og turområde lett tilgjengelig nå:

Den merkede løypen følger dalen og videre mot Støle og inn i Rogaland fylke beliggende lavt i terrenget. Stien er godt beskyttet av småskog og er lagt i et terreng uten betydelige tekniske inngrep. Det eneste en ser på vei vestover er gamle tufter, en saueinnhengning eller to, et par broer, og nedlagte støler. Den lettgånge turen, beskyttet fra det verste været, og med rester av kulturlandskap gjør dette til en rik og foretrukket opplevelse for barnefamilier, speidere, og andre som ikke nødvendigvis søker høyden.

Her er den enkle stien av stor verdi og naturen med dens goder underveis er ikke nødvendigvis like tilgjengelig dersom en i stedet går på en vei innover landskapet. En vei kan avskrekke flere turgåere og heller oppmuntre til motorisert ferdsel. Selv med bom og begrensninger har medlemmer av FNF organisasjoner opplevd mye trafikk på andre veier som egentlig skal ha strenge restriksjoner (f.eks. fra Ådneram og videre nordover). Dette skremmer både turfolk og andre besøkende som søker friluftsverdier, naturopplevelse, stillhet og ro. Veier lenger inn i dette vakre landskapet vil m.a.o. lett føre med seg et press med f.eks. hyttebygging, bilkjøring og bruk av annen motorisert ferdsel.

Vi vil også påpeke at Sirdal kommune ennå ikke har startet kartlegging og verdisetting av friluftslivsområder og vi mener at en avgjørelse bør i det minste avventes til dette er gjennomført, inkl. medvirkningsprosesser iht. veilederen.

Naturopplevelse og landskapet vil forringes ytterligere med regulering av vannet:

Selv om vannet har blitt tappet de siste 50 årene, noe som også har satt sine spor, er vi bekymret for at et ytterligere inngrep og påvirkning av vannstanden vil ødelegge forholdene

for fiskere og andre besøkende. Elven fremstår nå som et godt leveområde for fisk. Selv i år med ekstrem tørke klarer den seg totalt sett bra. Vi er redd dette prosjektet vil gjøre det for lett for SKK å 'ofre' Ytre Skreåvatnet for å kunne opprettholde både kraftforsyning og vannføring lenger nede. Under ekstreme forhold vil en i en og samme sesong kunne oppleve en variasjon fra 5 m. over dagens nivå til 8 m. under. Det utgjør en forskjell på 12 m. der nivået kan veksle i løpet av kort tid. Det sier seg selv at dette har potensielt alvorlige konsekvenser både for naturopplevelsen og for miljøtilstanden i vannet.

Til slutt vil vi påpeke konsekvenser nedstrøms; i Lund kommune har de et vedtak om å innføre laks, dette bl.a. på grunn av de turismemuligheter en slik introduksjon innebærer. Vi mener at SKK må ta hensyn til slike ambisjoner og heller hjelpe til og sørge for at en helhetlig tilnærming også kommer naturen og samfunnet i andre berørte kommuner til gode.

Med vennlig hilsen
for FNF i Rogaland

Emily L. Halvorsen
Koordinator

Kopi:

Fylkesmannen i Agder
Fylkesmannen i Rogaland
Fylkeskommunen i Vest-Agder
Fylkeskommunen i Rogaland
Sirdal kommune
Bjerkreim kommune
FNF Agder
FNF organisasjoner i Rogaland

